

ADRODDIAD I'R CABINET

Dyddiad	12 Hydref 2021
Aelod Cabinet	Y Cyngorydd Ioan Thomas, Aelod Cabinet Cyllid
Pwnc	Trosolwg Arbedion: Adroddiad Cynnydd ar Wireddu Cynlluniau Arbedion
Swyddog Cyswllt	Ffion Madog Evans, Uwch Reolwr Cyllid

---

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 1.1 Derbyn y wybodaeth yn yr adroddiad a nodi'r cynnydd tuag at wireddu cynlluniau arbedion 2021/22, 2020/21 a blynyddoedd blaenorol.
- 1.2 Nodi bod effaith Covid19 wedi cyfrannu at lithriad yn y rhaglen arbedion, gan fod y Cyngor wedi rhoi blaenoriaeth i ddiogelu iechyd a bywydau pobl Gwynedd mewn ymateb i'r argyfwng, a hynny wedi golygu na fu modd parhau efo'r trefniadau herio perfformiad ac arbedion dros gyfnod yr argyfwng.

2. CYFLWYNIAD / CEFNDIR

- 2.1 Mae'r adroddiad yma yn adroddiad trosolwg o sefyllfa arbedion y Cyngor ar gyfer 2021/22, 2020/21 a blynyddoedd blaenorol.
- 2.2 Adroddir ar gynnydd yn erbyn cynlluniau arbedion sydd werth £966,720 yn 2021/22 a £2,996,190 yn 2020/21, ynghyd â'r arbedion sydd eto i'w cyflawni o flynyddoedd blaenorol, yn dilyn adolygiad o'r sefyllfa ar ddiwedd Awst 2021.
- 2.3 Bellach gellir adrodd fod cyfanswm o dros £32.7 miliwn o arbedion wedi eu gwireddu ers 2015/16, sydd yn 94% o'r £34.8m gofynnol dros y cyfnod. Llwyddwyd i wireddu bron i 69% o'r arbedion diwygiedig ar gyfer 2020/21 gyda 42% o arbedion 2021/22 eisoes wedi eu gwireddu neu ar drac i gyflawni'n amserol eleni.
- 2.4 Mae gwireddu'r cynlluniau unigol yn gyfrifoldeb aelodau perthnasol o'r Cabinet, sy'n herio perfformiad yr adrannau gan gynnwys cynnydd y cynlluniau arbedion. Cyfrifoldeb yr Aelod Cabinet dros Gyllid yw cadw trosolwg o'r darlun cyfan.

3. AIL-ASESU ARBEDION

- 3.1 Mae gan y Cyngor drefniadau cynllunio ariannol sydd eisoes wedi adnabod arbedion effeithlonrwydd sylweddol er mwyn isafu toriadau mewn gwasanaeth i drigolion Gwynedd. Yn Ionawr 2021, adolygwyd y cynlluniau arbedion i asesu pa gynlluniau hanesyddol oedd bellach yn anghyraeddadwy, a lluniwyd rhaglen ddiwygiedig o arbedion ar gyfer 2021/22 yn dilyn cymryd camau i ddileu, llithro ac ail broffilio'r cynlluniau arbedion.

3.2 Mae'r tabl isod yn dangos gwerth yr arbedion a gafodd eu dileu neu eu gohirio i 2022/23:

Tabl 1: Arbedion wedi eu dileu neu eu gohirio i 2022/23

	Gohirio i 2022/23 £	Dileu £
Cynlluniau 2017/18 - 2020/21	1,037,750	848,040
Cynlluniau 2021/22	511,250	595,450
CYFANSWM	1,549,000	1,433,490

4. CYNLLUNIAU ARBEDION 2015/16 – 2019/20

4.1 Mae **Atodiad 1** yn crynhoi cyrhaeddiad pob adran yn erbyn y targed arbedion diwygiedig sydd wedi ei osod iddynt o 2015/16 - 2019/20, **cyfanswm o bron i £31m. Calonogol yw gallu adrodd bod dros £30m, neu 98% o'r cynlluniau yma wedi eu gwireddu**, ond mae risg o wireddu'r arbedion rhai o'r cynlluniau'n parhau.

4.2 Mae'r llithriad ymylol yma yn bennaf ar rai o gynlluniau 2019/20, gyda'r her o'u gwireddu'n parhau.

4.3 Mae 9 cynllun bychan gwerth cyfanswm o £187k wedi llithro ond nid yw'r Adrannau yn rhagweld problem i'w gwireddu.

4.4 Mae'r 6 cynllun sy'n weddill sef gwerth £487k gyda risgiau i'w cyflawni. 4 cynllun gan yr Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant a 2 gan yr Adran Prifffyrdd a Bwrdeistrefol. Mae ymateb i'r argyfwng Covid wedi golygu llithro rhai elfennau o gynlluniau arbedion, ond posib fod angen nawr ystyried os oes wirioneddol fodd cyflawni'r arbedion ynteu a oes angen cynnig cynlluniau a dulliau amgen ar gyfer gwireddu'r arbedion.

5. CYNLLUNIAU ADRANNOL 2020/21

5.1 Mae **Atodiad 2** yn crynhoi'r sefyllfa o ran gwireddu cynlluniau arbedion 2020/21, yn seiliedig ar sefyllfa wrth gau'r cyfrifon am y flwyddyn. O'r 129 o gynlluniau gwerth cyfanswm o bron i £3m sydd wedi eu proffilio am y flwyddyn, mae 99, sef **gwerth bron i £1.8m neu 60% wedi eu gwireddu**. Mae 30 o gynlluniau 2020/21 unai yn llithro neu gyda rhai risgiau i'w cyflawni.

5.2 Mae cynnydd pellach wedi ei wneud erbyn hyn ers y sefyllfa wrth gau'r cyfrifon am y flwyddyn ariannol.

5.3 Mae gwerth cyfanswm o £867k o gynlluniau arbedion yn llithro ond bellach yn symud yn eu blaen tra fod gwerth £345k o gynlluniau ble mae'r Adrannau yn rhagweld risgiau i'w cyflawni.

- 5.4 O'r cynlluniau sydd â risg o gyflawni mae'r Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant gyda 2 gynllun gyda tharged o £75k yr un sef *Cydweithio â'r trydydd sector i sicrhau darparwr newydd i gymryd drosodd y ddarpariaeth gofal dydd yng Nghricieth a Blaenau Ffestiniog ac Adolygu pecynnau gofal anableddau corff gan gwrdd ag amcanion mewn ffordd amgen*. Mae'r Adran yn gweithio i symud y cynlluniau yn eu blaen ond mae risgiau yn parhau efo elfennau o'r gwaith.
- 5.5 Mae risgiau i gyflawni arbedion 3 cynllun gan yr Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol sef *Cynyddu ffioedd am gasglu gwastraff gan fusnesau* (£25k) a chynllun *Cau Cilgwyn* (£35k), sydd yn symud yn eu blaen yn 2021/22. Y cynllun arall yw *Canolfannau Ailgylchu: codi ffi ar fasnachwyr* a chynllun *Codi ffi ar waredu deunyddiau DIY* (£90k). Mae'r Adran yn edrych ar effeithiau archebu slotiau yn y Canolfannau ar hyn o bryd er mwyn gweld os bydd arbedion yn deillio o'r trefniadau newydd, gyda'r canolfannau bellach wedi cau ar ddydd Sul, ddylid hefyd arwain at leihau'r costau.
- 5.6 Mae'r cynllun *Sefydlu ffioedd parcio ar draeth Dinas Dinlle a chynyddu ffioedd lansio ar draws traethau Gwynedd* o £10 i £15 gwerth £45k gan yr Adran Economi a Chymuned efo risgiau o gyflawni. Mae gwaith yn mynd yn ei flaen i ymgorffori nifer o safleoedd newydd i mewn i Orchymyn Parcio Gwynedd.
- 5.7 Oherwydd blaenoriaethau eraill yn ystod 2020/21, ni fu cymaint o gynnydd ar wireddu cynlluniau arbedion y flwyddyn, wrth i'r adrannau ymateb i ofynion ychwanegol wrth ymateb i'r argyfwng, a hynny wedi golygu na fu modd parhau efo rhai o'r trefniadau arbedion dros gyfnod yr argyfwng.

6. CYNLLUNIAU ADRANNOL 2021/22

- 6.1 Mae **Atodiad 3** yn crynhoi'r sefyllfa o ran gwireddu cynlluniau arbedion 2021/22. Mae'r cyfanswm targed arbedion yn £967k gyda gwerth £408k, sef 42% o gynlluniau eisoes wedi eu gwireddu a £216k pellach sef 22% ar drac i gyflawni'n amserol erbyn diwedd y flwyddyn ariannol.
- 6.2 Yn amlwg mae'r adrannau wedi canolbwyntio ar ymateb i'r argyfwng yn ystod cyfnod yr argyfwng.
- 6.3 Bu llithriad ar 4 cynllun ar draws y Cyngor gwerth cyfanswm o £214k ond maent yn symud yn eu blaen sydd yn cynnwys 1 cynllun yr un gan yr Adran Amgylchedd ac Oedolion, Iechyd a Llesiant a 2 gynllun gan yr Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol.
- 6.4 Rhagwelir risgiau i gyflawni arbedion 3 cynllun ar draws y Cyngor gwerth cyfanswm o £129k sydd yn cynnwys cynllun *Cynhyrchu incwm drwy atal twyll* (£20k) gan yr Adran Gyllid, *Adolygu'r trefniadau gweithredu* Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant (£34k) a *Chynyddu ffioedd am gasglu gwastraff gan fusnesau* gan yr Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol (£75k). Mae'r Adrannau yn gweithio i symud ymlaen gyda'r cynlluniau yma.

7. CYNLLUNIAU ADRANNOL 2022/23 YMLAEN

- 7.1 Rhestrir arbedion 2022/23 ymlaen, fesul Adran yn **Atodiad 4**, ond mae'n gynamserol i adrodd ar statws y cynlluniau yma ar hyn o bryd.

8 CASGLIAD

- 8.1 Mae'n anorfod bod gwireddu £32.7m o arbedion (allan o gyfanswm o £34.8m) ers Ebrill 2015 wedi bod yn heriol ac rwy'n ddiolchgar i'r holl adrannau a'r Aelodau Cabinet am sicrhau'r llwyddiant yma.
- 8.2 Mae'r tabl isod yn crynhoi'r sefyllfa ddiweddaraf y cynlluniau arbedion ers Ebrill 2015 efo 94% o'r holl gynlluniau wedi eu gwireddu.

Tabl 2: Crynodeb o statws holl gynlluniau arbedion ers Ebrill 2015

Statws yr Arbediad	Porth	£m	%
Wedi gwireddu	1	32.7	94.1
Ar drac i gyflawni'n llawn ac amserol	2	0.2	0.6
Oediad, ond yn symud yn ei flaen	3	1.0	2.8
Rhai risgiau i gyflawni - yn llithro neu methu	4	0.9	2.5
Risgiau sylweddol i gyflawni yn llawn neu yn rhannol	5	0.0	0.0
Cyfanswm arbedion		34.8	

- 8.3 Felly, gofynnaf i'r Cabinet nodi'r cyrhaeddiad a amlinellir yn yr adroddiad yma tuag at wireddu'r cynlluniau arbedion. Yn ogystal, nodi bod effaith Covid wedi cyfrannu at lithriad yn y rhaglen arbedion a chefnogi'r adrannau i symud ymlaen efo'r rhaglen arbedion er gwaethaf yr argyfwng.

Barn yr Aelod Lleol

Dim yn berthnasol

Barn y Swyddogion Statudol

Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb.

Y Pennaeth Cyllid:

Rwyf wedi cydweithio gyda'r Aelod Cabinet i baratoi'r adroddiad yma ac yn cadarnhau'r cynnwys.

Atodiadau:

Atodiad 1 - Trosolwg Cynlluniau Arbedion 2015/16 - 2019/20 fesul Adran

Atodiad 2 - Trosolwg Cynlluniau Arbedion 2020/21 fesul Adran

Atodiad 3 - Trosolwg Cynlluniau Arbedion 2021/22 fesul Adran

Atodiad 4 - Trosolwg Cynlluniau Arbedion 2022/23 ymlaen fesul Adran